

ארת, מצד אחד, להביך גיורה הולנדית, כשהוא מבקש ממנה שתעזור לו לסתות חתונתו לחטיל את מימיו, כי הוא מסכן חסר-ישע ושרתו נעלם, ומאידך, הולך ל- בקש ברכת כומר ומחילתו קודם שיעשה משוה המנוגד לעקרונות הכנסייה. ואילו הדת סופגת בסרט זה את מנת-הרעל שלה, כאשר הכומר מכריז כי כל מה שיעשה עיוור נסלה לו מראש, ובכלל: "הוא מקנא בבעלי-המום המתירים על קדושת השם בעולם הזה".

ומי שמתבונן חייב, מבעד לדמעות הר זולגות מעיניה הכחולות של שרת (אגוסטין נה בלי) יכול להבין, מעבר לאשה האהבת, ברצון ללכוד גבר שיתיה נתון לחסדיה שלא יוכל להתחרה בילעדיה. "מה הפלא," אומר דינו ריזי, "אני סבור שכל אשה היתה רוצה בבכרונג עיוור. זהו גבר שנידון להיות נאמן לגבא".

הכיריון המהונף. אם בושם נשים הוא, במרבית חלקיו, מיפגן של וירטואוזיות סאטירית מבריקה של הבמאי דינו ריזי, ואם עיניה של אגוסטינה בלי (כמו כל שאר חלקיה) משלמים להפליא, ואלסנדרו מומו, הנער הכישרוני מאיזה מין עוזרת (שנהרג בתאונת-דרך) מגלה חוש-הומור, אפיקוס ומישחק חסכוני, הוא אחד הפסידים הגדולים של הקולנוע האיטלקי, הרי סופו של דבר הסרט שירה, כולו, מעל ומעבר לכל ספק, לשחקן אחד — ויטוריו גאסמן. ביריון עצום-מימדים זה, הנכנס כבר ל- שנתו ה-54, שהתייחס במשך שנים בול- זול גמור לקולנוע, וראה בו פרה חולבת למימון ניסיונותיו התיאטראליים (ואכן, הוא מגדולי השחקנים של הבמה באירופה), מת גלה כאן בכל גדולתו, כדמות יחידה-בימינה שמעטות דוגמתה על בדה-הקולנוע.

קשריו עם ריזי נמשכים מזה זמן רב (הוא הופיע בתישעה מסרטי לופנירן), כמה מ- תפקידיו הטובים ביותר היו בסרטים אלה (כמו החיים הטובים), ואולי משום כך הש- תל הפעם במיוחד בבניית דמותו.

מה שנוגע לעיניים. ביקרנו בשני מוסדות לעיוורים מספר גאסמן, "הסת" בר לנו שאין כל צורך בתכונות ופגניות חיצוניות כלשהן לגילום התפקיד. מה ש- נוגע לעיניים, ערכנו נסיונות עם עדשות- מנע, אבל פרט לעצם העובדה שאיני יכול לסבול אותן, הן נטלו מן העיניים אותה תנועה מינימאלית שהיא חיונית, לרצות. לכן החלטתי, בסופו של דבר על אותה פזי- לה קלה שגיליתי אצל עיוורים רבים, פזי- לה שאינה קבועה, כדי לא ליצור רושם מלאכותי מדי.

"פרט לצד טכני זה, הדמות היא מעין חר של קשיחות המסתיר שברירות פנימית. הפסילה עוזרת ליצור רושם פנימי". מכאן התנועות העצבניות של העיניים ש- אינן ראויות, המלחות תנועות באותה רוח של חגוף כולו. הסרט פאסוסו ניבנה על- ידי גאסמן, עד לפרטים הקטנים ביותר ותואו אמין למרות כל האקסצנטריות שבו. ופירוש אחרון לסרט, מפי גאסמן עצמו: "החוט המקשר לסיפור כולו הם היחסים שבני לבין הנער הצעיר, מעין רגש-אבות שקל לי להביע גם בתיאטרון. יחסים אלה הם תערובת של נאמנות, חסות הדדית ועימות מתמיד. פאוסטו מתמוטט בסוף ה- סרט לא בשל מומו, אלא משום שכל אדם הוא מלא וגדוש תיסכולים ופחדים, ומנסה נואשות ליצור מגע עם הוללה. בושם נשים אינו סיפור על עיוורון, אלא על בדידות".

תדריר תל-אביב

*** * זרות נגובה (פאר, איטליה) — כתב-טלוויזיה שואל זהותו של סוחר- נשק שמת מהתקף-לב, בסרט מורכב ו- מרתק של אנטוניוני על זהותו, תפקידו, וחוסר-הישע של המשכיל המודרני.

ירושלים

*** * * לאקומב דוסיאן (ירושלים, צרפת) — הבמאי לואי מאל חוזר אל מי המלחמה בצרפת, ברגישות ובהעזה ש- צרבו מאד לצרפתים.

חיפה

*** * * תמונות מחיי-נישואין (אורה, שוודיה) — מסעו של אינגמר ברגמן אל ניכני מוסד-הנישואין המודרני, ממנו הוא דולה דימויים מוכרים לכל צופה, ולא חשוב מה טעמו או רמתו האינטלקטואלית. מישחק מרשים של ליב אולמן וארלנד יופסון.

נשמה תכורת ג'ועדו

חיסול בפיסגה (חן, תל-אביב, ארצות-הברית) — מכל הסרטים שביום קלינט איסטוד עד עתה, זהו אולי היותר-שיגרתי והפחות-מעניין — תערובת של ג'יימס בונד, מאט הלם ופאוסט של גיתה — מבוסס על ספר-ריגול רבי-מכר, שקשה לתמרן בתוכו, אם רוצים להשי- תמש בו ביכול.

ג'ונתן המלוך הוא מרצה לאמנות, צניקן הלועג לתל- מידי ומעשיר את האוסף הפרטי שבביתו, בעזרת הכסף שהוא מקבל כמחסל מיקצועי עבור אירגון ממשלתי שהשי- תיקה יפה לו. בתחילת הסרט הוא מראה סימני עייפות מן המיקצוע, אבל מסכים למיבצע חיסול נוסף, למען ציור של פיטארו, שבו חשק במיוחד. אלא שהחיסול מתפצל, באורח בלתי-צפוי, לשניים, ומחציתו השנייה כוללת העפלה אל אחת מפסיגות האלפים הסרבניות ביותר. לתוך הסי- פור משתרבת גם דיילת שחורת-עור ויפהפיה האמורה לדרבן את ג'ונתן במלאכתו. מכאן ואילך, הכל צפוי למדי. סיפורו של טרוניאן מנסה להיות מאוד יומרני: משי- מודרני על אינטלקטואל המוכר נישמתו לשטן, תמורת ג'ועדו פרטי שהוא בונה לעצמו, מיצירות אמנות, בביתו. הנמשל הוא, המשכילים שמתפרים פעולה למען נוהיותם. אלא שהעניין מודגש מדי, החל בעיצוב מעסיקו של ג'ו- נתן, ששמו דראגון (דרקון). יש לו עבר נאצי מעורפל

שניים אוחזים בנדוניה

שני גברים על נדוניה אחת (סינמה 1, תל-אביב, ארצות- הברית) — זוהי אחת מאותן קו- מדיות פושרות המדגדות את הצופה במגרפה ומעלות, במיקרה הטוב ביותר, חיוך נומס בלבד. זאת, למרות שהרעיון שהיה ביסודו יכול היה, תיאורית, להניב הר- פתקה מטורפת בחחלט.

מעשה בדו-ז'ואן מלוך אחד שכובש לב יורשת עשי- רח, אבל אינו יכול לשאתה לאשה משום שהוא כבר נשוי. כדי שהאוצר לא יברח לו בין האצבעות (הסרט נקרא, במקור: האוצר), הוא משיא אותה לידו, והשלו- שה בורחים לחוף המערבי (לפי חוקי ארה"ב בשנות ה-20, שבהן מתרחש הסרט, אילו היה המאהב חוטף את אהו- בתו בלי לשאתה לאשה, אפשר היה להשליכו ישר לכלא). מאחר שהחיים בשלושה מסתברים כמסובכים מן הצפוי, מגיעים שני הגברים למסקנה שאולי כדאי לשחוט את התרנגולת, כדי לזכות בביצי-הזהב שאינה מטילה בחיה. וזה, כמובן, מקור לכל מיני תיסבוכות שצריכות להיות מצחיקות.

הבעיה היא שמייק ניקולס, והתסריטאי אדריאן ג'וס, הלבישו שלד בסיסי זה בבשר חיוור ודליל. מראה הגי- בורים אמור לרמוז שהמדובר בקומדיה מטורפת כמו בימי

על חשבון האינדיאנים

אודיסיאה אמריקאית (רו- יאל, תל-אביב, ארצות-הברית) — המפך זה לסרט תמים וצנוע למדי בשם בילי ג'ק, הוא אחד הדברים הנפוחים, המתנש- אים והנבובים ביותר שהועלו על הדב בשנים האחרונות. ושמו העיברי של הסרט (במקור נקרא מישפטו של בילי ג'ק) הוא בפירוש לעג לרש.

בילי ג'ק הוא אותו שוטר של שמורה אינדיאנית, מומ- חה לקאראט, קונגפו ושאר אמנויות-הקרב של המזרח הרחוק, והיך ויאט-נאם שסירב להשתתף שם בטבח הפים מפשע. בסרט הקודם, הוא מסייע לבית-ספר ניסיוני, המת- נחל בשמורה אינדיאנית, כאשר הפאשיסטים מן העיירה הסמוכה מתנכלים לו ולרעיונותיו החדשניים. אותו סרט הפך נושא לפולחן של הנוער הבלתי-מזדהה באמריקה, גרף הון, והעלה את תום לאפליו, הכוכב והבמאי של היצירה, לדרגת כוכב (אותו סרט חתם בשם טי.טי. פראנק, כששתי האותיות הראשונות הן ראשי התיבות של בתו, ופראנק, הוא שם בנו, המופיע כאן כבמאי הסרט. להשי- למת התמונה, האשה והבת מופיעות בתפקידים ראשיים).

אלא שכל מה שהיה צנוע, מהסס וניסיוני במקצת בסרט הקודם, מקבל כאן מימדים גרוטסקיים. הסרט נמשך קרוב לשלוש שעות, בילי ג'ק הופך קדוש מעונה שהוא תערובת של ברוס לי ומכשף בנוסח קארלוס קאסטאנדה, ביה-הספר לובש צורה של מהפיכה אנטי-ממסדית הניל-

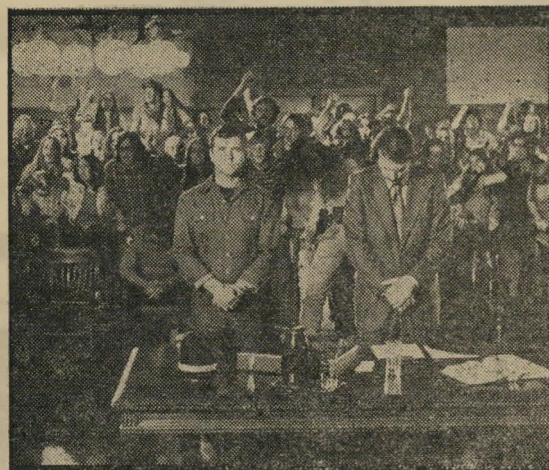
איסטוד במישקפיים: סימני עייפות

(מומחירצח שווים בכל המשטרים), הוא לבנוני שסובל מהרעלת-קבע בדמו ואינו סובל אוריום. ואם יש עוד ספק שמקום משכנו הוא העתק לגהיום, הרי מסתבר שלמוכירתו קוראים העלמה... צרברוס.

ג'ק ניקולסון: הטיורף אינו טיפולי

הסרט האילם, אלא שכל ההצחקות כאן הן בדיאלוגים, כמו בתחילת הסרט המדבר. אך הטיורף אינו טיורף, וההצחקות בינוניות בלבד, והקפאת המצלמה מדי-פעם, להבלטתן, אינה מסייעת לא לסרט ולא לבדיחה.

תום לאפליו: לאמוני-המוח

חמת במזימה הבינלאומית הגדולה והחשוכה, שחלל מעו- רבים בה ללא הבדל דת וגזע, ואילו האינדיאנים הם הגזע הנרף הניצחי שזכויותיו מקופחות ללא-תקנה. וכל זה, במנחים הפשטניים והבנאליים ביותר, כאשר כל דבר נאמר פעמים אחדות; לטובת אטומי-המוח שבקהל, והאקטור אליה, כמו התנששויות המיטירה בסטודנטים באמריקה, משמשת את הסרט בצורה מעוותת ומטעה.